

De Koude Oorlog

1

Praktische opdracht (PO)

3 hv – geschiedenis

Inleiding

Toen de Tweede Wereldoorlog was afgelopen en Nazi-Duitsland en Japan waren verslagen, kwamen de oude tegenstellingen tussen het westen (Verenigde Staten en West-Europa) en het oosten (Sovjet-Unie) weer bovendrijven. Tijdens WO II waren die tegenstellingen tijdelijk op de achtergrond gebleven om het grotere kwaad van het fascisme en nazisme samen te kunnen bestrijden.

De **Koude Oorlog** was vooral een ideologische strijd tussen aan de ene kant democratische, kapitalistische landen en anderzijds communistische, ondemocratische, totalitaire regimes. Maar de hele periode van de Koude Oorlog werd ook gekenmerkt door een groot aantal crises, die dreigden uit te lopen op een onbeheersbare oorlog. Op de achtergrond was er de dreiging van het gebruik van allesvernietigende atoomwapens. Steeds op het laatste nippertje werd zo'n nucleaire oorlog voorkomen. Buiten West-Europa kwam het een aantal malen tot forse militaire confrontaties waarbij op de achtergrond de twee tegenstanders nauw betrokken waren.

De Koude Oorlog duurde van 1945 tot 1991. Aan jullie de opdracht om te onderzoeken wat de wortels van de Koude Oorlog waren, welke crises er waren, waarom de Koude Oorlog nooit uit de hand is gelopen, hoe en waarom de Koude Oorlog beëindigd werd en wie een belangrijke rol hebben gespeeld in die tijd. Dat doen jullie door het maken van een praktische opdracht. Verderop lees je de details.

De praktische opdracht

Jullie gaan je in groepjes van drie personen verdiepen in de Koude Oorlog en maken daarbij een schriftelijk werkstuk. Dit werkstuk zal tenminste 10 A-4tjes tekst bevatten, zonder titelblad, inhoudsopgave, bronnenlijst, evaluatie en illustraties.

De HOOFDVRAAG die jullie gaan onderzoeken luidt:

Wat is de relatie tussen (kies drie van de crises/conflicten hieronder) en de Koude Oorlog?

Per crisis/conflict beantwoord je de volgende DEELVRAGEN:

- 1. Waarom heb je dit conflict/ deze crisis gekozen?*
- 2. Wat waren de oorzaken en de aanleiding van het conflict?*
- 3. Hoe verliep het conflict en wat waren de gevolgen zowel op korte als op langere termijn?*
- 4. Wat heeft jouw conflict met de Koude Oorlog te maken en welke invloed heeft het gehad op het verloop hiervan?*

Uit deze crises/conflicten kun je kiezen:

1. Conferenties van Jalta + Potsdam
2. Opdeling van Duitsland
3. Berlijnse luchtbrug (1948-1949)
4. China wordt communistisch (1949)
5. Containmentpolitiek en de Marshallhulp
6. McCarthy en de Verenigde Staten
7. Koreaanse Oorlog (1950-1953)
8. Hongaarse Opstand (1956)
9. Bouw van de Berlijnse Muur (1961)
10. Cubacrisis (1962)
11. Praagse Lente (1968)
12. Vietnamoorlog (1955 – 1975)
13. Afghaanse Oorlog (1979-1989)
14. Gorbatsjov: perestrojka en glasnost
15. Val van de Berlijnse Muur (1989)
16. Augustusstaatsgreep en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie (1991)

Jullie werkstuk ziet er als volgt uit:

1. Titelpagina
<i>Voorzien van namen, klas en afbeelding.</i>	1 pagina
2. Inhoudsopgave
<i>Voorzien van hoofdstukindeling en paginanummering.</i>	1 pagina
3. Inleiding
<i>Hierin vermeld je de hoofdvraag, de deelvragen en jullie gekozen crises.</i>	1 pagina
4. Koude Oorlog algemeen
<i>Algemeen stuk over Koude Oorlog. Bespreek hierin het begin, het verloop en het einde. Gebruik de daarvoor aangereikte bron.</i>	3 pagina's
5. Crisis/conflict #1
<i>Uitwerking deelvragen.</i>	2 pagina's
6. Crisis/conflict #2
<i>Uitwerking deelvragen.</i>	2 pagina's
7. Crisis/conflict #3
<i>Uitwerking deelvragen.</i>	2 pagina's
8. Conclusie
<i>Antwoord op de hoofdvraag.</i>	1 pagina
9. Logboek + evaluatie
<i>Tijdspad met data waar, hoe en met wie aan de PO is gewerkt. Tevens per persoon een korte evaluatie hoe de samenwerking is verlopen.</i>	1-2 pagina's
10. Bronnenlijst
<i>Lijst met gebruikte bronnen. Zie verderop hoe bronnen te vermelden!</i>	1-2 pagina's

4

Kijk goed naar de beoordelingsmatrix achterin en vergeet geen onderdelen!

Deadline

Jullie krijgen in totaal 3 à 4 lessen om te werken aan je de praktische opdracht. Daarnaast dien je ook wat huiswerktijd aan de PO te besteden.

Let op: Jullie moeten leren om samen te werken en dat wil zeggen dat jullie gezamenlijk verantwoordelijk bent voor het eindresultaat! In principe krijgen jullie ook hetzelfde cijfer. Dus je moet elkaars werk controleren, op spelfouten, formulering, diepgang, stijl, duidelijkheid etc. Zorg bij de samenstelling van je groepje dat je niet met 3 dyslectici zit want dan is de kans groot dat de spelling een ramp wordt. Als wij in de eerste paar bladzijden al meer dan 5 taalfouten constateren, krijgen jullie de PO ter verbetering terug. Indien niet verbeterd, krijg je puntaftrek. Je moet ook zorgen dat elkaar aanspreekt op het nakomen van de planning en de werkafspraken.

Bronnen

Een belangrijke vaardigheid is het gebruik van bronnen. En dan ook: hoe laat ik zien welke bronnen in gebruikt heb? Welke bronnen vind ik bruikbaar en welke zijn betrouwbaar? En, hoe bepaal ik dat? En, ook belangrijk: op welke wijze laat ik zien waar ik iets vandaan heb gehaald? Gebruik ik dan voetnoten? En waarom moet ik dat doen? En hoe maak ik überhaupt voetnoten? Hieronder een aantal aanwijzingen over de manier waarop wij omgaan met bronnen:

1. Verwijzing literatuur:

- Achternaam auteur, voorletter(s) (Jaar van uitgave), *titel*+ eventuele ondertitel (altijd cursief!), plaats uitgever.
 - Bijvoorbeeld: Asbridge, T. (2007), *De eerste kruistocht*, Amsterdam
- Artikel: Achternaam auteur, voorletter(s) (Publicatiedatum). Titel artikel: Eventuele subtitel. Naam van tijdschrift of krant, evt. nummer, paginanummer(s).
 - Bijvoorbeeld: (1980/1981). 1095: '*Deus le Vult*' - *God wil het*. Clio, p 3-5.
- Internetbronnen: adres kopiëren en datum vermelden, dus:
 - http://www.youtube.com/watch?v=Ju7C1ZFo_Dk
geraadpleegd op 18 november 2013.

5

2. Beschikbaarheid bronnen/boeken

In de bibliotheek bevindt zich een doos met boeken die geraadpleegd kunnen worden. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat jullie vooral boeken gebruiken als basis van jullie onderzoek. Internetbronnen zijn uiteraard ook toegestaan mits deze voldoen aan hoge kwaliteitseisen. Dat wil zeggen sites van als betrouwbaar te boek staande tijdschriften, dagbladen, universiteiten, publicaties van individuele journalisten, publicisten, hoogleraren etc. *Scholieren.com bijvoorbeeld is voor ons geen acceptabele bron!*

3. Werken met bronnen: betrouwbaarheid en bruikbaarheid

Als je meer te weten wilt komen over de geschiedenis, ben je aangewezen op bronnen. Een bron kan van alles zijn. Om te beginnen maken we onderscheid tussen geschreven en ongeschreven bronnen. Een ongeschreven bron is bijvoorbeeld een foto, een film of een schilderij. Geschreven bronnen kunnen bijvoorbeeld geschiedenisboeken zijn, of oorkondes of oude documenten.

Betrouwbaarheid

Als je met bronnen gaat werken loop je altijd de volgende stappen door, om te bepalen of de bron betrouwbaar is of niet.:

- 1 **De w-vragen:** wie maakte de bron, wat is het, wanneer is de bron gemaakt.
- 2 Wat voor soort bron is het, **geschreven of ongeschreven?**

Is het een **primaire** of een **secundaire** bron? (was de maker van de bron zelf bij de gebeurtenis of is de bron achteraf gemaakt? Voorbeeld: het Dagboek van Anne Frank is een primaire bron, een speelfilm over haar leven is een secundaire bron.

- 3 **Voor wie** is de bron bedoeld? Wat wilde de maker ermee bereiken?

- 4 Bevat de bron vooral **feiten (objectief)** of **meningen (subjectief)**?

5 Wat weet je over het **uitgangspunt** van de maker (b.v. zijn nationaliteit, leeftijd, sekse etc.)? En heeft dat invloed op de betrouwbaarheid van de bron? Voorbeeld: je schrijft bijvoorbeeld een verslag over racisme in Amerika en je hebt een tekst gevonden van een lid van de Ku Klux Klan. De standplaats van deze schrijver (namelijk dat hij lid is van een racistische organisatie) kleurt zijn mening en vermoedelijk ook de bron die hij maakt. Als je voor dit onderzoek een tekst van Martin Luther King neemt als bron, krijg je een heel ander verhaal.

- 6 Hoe **verhoudt** de informatie uit de bron zich tot de **andere betrouwbare bronnen** die je kent? Wanneer je nieuwe bron sterk afwijkt is waakzaamheid geboden.

6

Bruikbaarheid van bronnen.

Een bron is bruikbaar wanneer hij antwoord geeft op je onderzoeksvraag + de bron moet betrouwbaar zijn. Bruikbaarheid heeft dus veel te maken met je onderzoeksvraag.

Voorbeeld: Als jij onderzoek doet naar de standpunten van de Ku Klux Klan, dan is de mening van een blank lid van deze organisatie heel geschikt. Maar als je een objectief onderzoek doet naar de achtergestelde positie van de zwarte Amerikanen, dan is het gevaarlijk om alleen deze bron voor je onderzoek te gebruiken.

4. Wanneer maak je een voetnoot?

Een voetnoot gebruik je ter verduidelijking van een stukje tekst; het voorkomt dat de tekst te lang wordt door informatie die op die plek niet van belang is.

En verder gebruik je een voetnoot als je van iets een voorbeeld geeft of iemand citeert om duidelijk te maken waar je voorbeeld of citaat vandaan komt. Of als het zo evident is dat je informatie geeft die je, ook al schrijf je het in eigen woorden, niet uit eigen wetenschap zou kunnen weten. Ook dan maak je via een voetnoot duidelijk waar je jouw kennis aan ontleent. Kijk ook bij "Verwijzingen in de tekst van je werkstuk".

Voorbeeld:

*Joden van de groeperingen Sefardiem en Asjkenaziem hebben hun eigen gewoontes en spreken het Hebreeuws verschillend uit.*¹

5. Citaat of Plagiaat?

Wanneer je een werkstuk maakt stel je jezelf vragen. Bij het vinden van een antwoord kom je met geschreven bronnen in aanraking. Het is dan verleidelijk om het gevonden antwoord over te nemen en te presenteren als je eigen werk. De vraag is: mag dat of mag dat niet?"

De hoofdregel is: "**Citeren mag, kopiëren niet.**"

Wat is **citeren**?

Citeren is het overnemen van een aantal zinnen van een bron, met duidelijke vermelding van die bron er direct bij. Citeren is erop gericht een extra waarde te geven aan een argument dat je gebruikt. Voorbeeld: een definitie uit een woordenboek of encyclopedie, een bijzondere manier waarop iemand iets verwoordt of een verhelderend grafiekje.

Kenmerken van een citaat:

- het begin en het einde van het citaat is duidelijk gemarkeerd.
- een citaat voegt iets toe wat in eigen woorden vertaald minder goed zou werken.
- de bron is direct na het citaat vermeld (zie hoofdstuk Bronvermeldingen).
- een citaat is nooit langer dan nodig.

7

Wat is **kopiëren**?

Kopiëren is het presenteren als van andermans werk als eigen werk en mag dus niet. Het overnemen van een structuur van een stuk zonder te vermelden waar je het vandaan hebt is ook verboden. Veranderen van een paar woordjes in een gevonden tekst maakt het geen eigen werk. De moderne tekstverwerkingsprogramma's maken kopiëren (bijvoorbeeld in de vorm van knippen en plakken) gemakkelijk en verleidelijk. Maar: kopiëren is een vorm van **plagiaat**, het is fraude en dus verboden.

6. P.O.'s, de do's and dont's.

1. Lees de opdracht eerst zorgvuldig door.
2. Als je de opdracht helemaal en zorgvuldig hebt gelezen en je hebt nog vragen of er zijn onduidelijkheden, ga dan naar je docent en ga niet weg voordat je een 100% bevredigend antwoord hebt en zeker weet wat je moet doen.
3. Aan het eind van de P.O. staat een matrix. Die is bedoeld om te gebruiken en bovendien weet je dan vooraf op welke punten je P.O. beoordeeld wordt.
4. Let op je Nederlands; P.O.'s die niet voldoen aan minimaal te stellen eisen op het punt van de Nederlandse taal krijg je terug!

¹ Angela Wood (1997). *Jodendom*. Harmelen: Corona, p. 16

Veel gemaakte fouten:

- a. spelfouten
 - b. slordigheid
 - c. het door elkaar gebruiken van o.v.t. en o.t.t.; het is een geschiedenis P.O. dus gebruik dan voor de zekerheid alleen de o.v.t.!
 - d. meervoudig gezegde graag laten volgen door een meervoudig onderwerp (of omgekeerd): 'wanneer het volk niet achter politici staat *komt politici* niet ver' of: '*bewoners* die hun eigen problemen *oploste*'.
5. Hoofdletters bij eigennamen zoals keizer Augustus of bij begrippen zoals Tweede Wereldoorlog, Zesdaagse Oorlog. De Republiek als je het hebt over Nederland in de Gouden Eeuw (nog zo'n begrip dat met hoofdletters wordt geschreven!) maar de republiek Frankrijk omdat het dan gaat over een staatsvorm en niet over De Republiek want daar was er op dat moment maar een van die zo belangrijk was.
6. Getallen moet je spellen en niet in cijfers weergeven behoudens jaartallen en data: 1 april 2012.
7. Zorg voor een goede samenwerking en dat betekent dus ook dat je **samen** verantwoordelijk bent voor het eindproduct. Dat betekent dat je uiteraard de taken moet verdelen maar ook dat je de bijdrage van je collega kritisch moet lezen. En je stelt je dan de vraag: is het leesbaar, is het in goed Nederlands geschreven, begrijp ik wat er staat, is het logisch, is het geen plak- en knipwerk of nog erger plagiaat etc. Samen zorgen dat de P.O. op tijd klaar is, elkaar daar op aanspreken!
- Dat betekent dus ook dat je leert van elkaars inbreng want dat is een van de doelstellingen van een P.O., dat je niet alleen leert van wat je zelf hebt geproduceerd maar ook van wat de anderen hebben geschreven.
8. De bedoeling van een P.O. is niet zozeer dat je zo snel mogelijk een antwoord opzoekt maar dat je leert te (onder-)zoeken. De weg naar het antwoord is belangrijk en het is ook belangrijk dat je leert aangeven welke afwegingen je maakt of hebt gemaakt. En waarom je bij je conclusie dan kiest voor het een en niet voor het ander.
9. Als we als kritiek geven dat het inhoudelijk niet voldoet heeft dat vaak te maken met de diepgang, het ontbreken van de onderbouwing bij een bepaalde bewering die je doet, het ontbreken van analyses en zoals in het vorige punt al staat aangegeven: het ontbreken van alternatieven. "de waarheid kent vele gezichten".
10. Uiteraard is een zorgvuldige presentatie belangrijk, dus uiterlijke verzorging is onderdeel van de beoordeling maar de inhoud, en dat zie je ook terug in de beoordelingsmatrix, blijft uiteindelijk het belangrijkste.
11. Tot slot nog een opmerking over de planning. Maak een planning en houd je er aan. Werk niet tegen de deadline aan.

Beoordelingsmatrix:

Let goed op! Wij volgen het taalprotocol. Dat wil zeggen dat wij, als wij bij eerste correctie meer dan 5 taalfouten ontdekken, jullie de PO teruggeven ter verbetering. De verbeterde versie moet dan binnen een week opnieuw ingeleverd worden. Als er dan nog steeds taalfouten inzitten wordt het eindcijfer met een vol punt verlaagd!

Namen: **Klas:**.....

Beoordeling:

Onderdeel	Criteria	Perc.	Cijfer	Punten
Uiterlijk	Totaal verzorging, extra's, grafieken, afbeeldingen etc. (met bronvermelding!) Gebruik van voetnoten.	5 %		
Opbouw	Titelblad, inhoudsopgave, paginanummering, inleiding, stuk Koude Oorlog algemeen, uitwerking deelvragen in hoofdstukken met conclusie per vraag, conclusie, bronnenlijst, evaluatie	5%		
Inhoud algemene inleiding	Iets over het onderwerp de Koude Oorlog, de hoofdvraag en deelvragen, waarom juist deze?	5%		
Koude Oorlog algemeen	Stuk over de Koude Oorlog in het geheel met gebruik making van de gegeven bron (Memo)	15%		
Inhoud uitwerking deelvragen	Kwaliteit beantwoording van de deelvragen (over de 3 crises) en de conclusie per deelvraag.	50%		
Algemene Conclusie	Antwoord op de hoofdvraag via de antwoorden op de deelvragen	10%		
Evaluatie	Oordeel over de opdracht, oordeel over de samenwerking, logboek met werkverdeling en tijdspad	5%		
Bronnenlijst	Kwaliteit, juiste vermelding bronnen, vermelding bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de bronnen, andere bronnen dan het internet?	5%		

Totaal cijfer: ...